

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ผู้ลงทุนย่อมต้องการทราบข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการลงทุน ผู้ใช้เงินต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกันเพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการนั้น (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (2544) “แม่บทการบัญชี”) นอกจากนั้นผู้ใช้เงินยังต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ดังนั้นรายการทางบัญชีที่มีลักษณะคล้ายกันจึงจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติภายในกิจการเดียวกันแต่ต่างรอบระยะเวลา หรือเป็นการปฏิบัติภายในกิจการแต่ละกิจการก็ตาม

กิจการจึงจำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่ดีเพราะเป็นแหล่งสารสนเทศ (Information Sources) ที่สำคัญ เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมและประมวลผลข้อมูลรายการค้าต่าง ๆ (Transactions) ขององค์การซึ่งจะสะท้อนผลการดำเนินงานของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนการดำเนินงานขององค์การในภาพรวมได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด การประมวลผลทางบัญชีต้องใช้บุคลากรทางด้านบัญชีซึ่งอาจไม่ได้ผันแปรโดยตรงกับขนาดของธุรกิจ เช่นธุรกิจรายย่อยที่มีรายการค้าจำนวนมาก และแต่ละรายการมีจำนวนเงินน้อยอาจจำเป็นต้องมีบุคลากรทางบัญชีเท่ากับหรือมากกว่าธุรกิจที่มีรายการค้าจำนวนน้อยกว่าแต่จำนวนเงินมากกว่า ปัญหาการใช้บุคลากรจำนวนมากในธุรกิจขนาดย่อมจะลดลงได้ ถ้านำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยประมวลผลในรูปแบบของโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดย่อม (วรรณิ, 2541) ในปัจจุบันเมื่อมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานบัญชีจึงได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง แนวคิดในการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพงานบัญชียิ่งได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องทั้งจากนักบัญชี นักออกแบบและวิเคราะห์ระบบ ตลอดจนถึงผู้บริหารขององค์การ

การพัฒนาซอฟต์แวร์มาใช้ในงานบัญชียิ่งมีหลายรูปแบบคือ ซอฟต์แวร์ที่ผลิตโดยบริษัทผลิตซอฟต์แวร์ (Software House) เพื่อสนับสนุนงานบัญชีโดยทั่วไป และซอฟต์แวร์ที่บริษัทต่าง ๆ ได้พัฒนาขึ้นใช้เองเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ โดยเฉพาะขององค์การนั้น ๆ การเลือกใช้ซอฟต์แวร์ของแต่ละกิจการจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น ขนาดองค์การ การจัดโครงสร้างองค์การ ลักษณะการดำเนินธุรกิจ วัฒนธรรมองค์การ เงินทุน และบุคลากรในส่วนงานบัญชี

การเลือกใช้ออฟต์แวร์ในงานบัญชีของหน่วยงานธุรกิจมักประสบปัญหา โดยเฉพาะหน่วยงาน ที่จัดอยู่ในจำพวกวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่คิดเป็นร้อยละ 85 ของธุรกิจที่ยื่นแบบแสดงราย การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในแต่ละปี เนื่องจากมีซอฟต์แวร์หลากหลายประเภท และขาดผู้เชี่ยวชาญ ในด้านบัญชีคอมพิวเตอร์ ดังนั้นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของวิสาหกิจเหล่านี้ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด ของภาคธุรกิจ งานวิจัยนี้จะศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ออฟต์แวร์สำหรับงานบัญชี ตลอดจนปัจจัย ที่กระทบต่อการเลือกซอฟต์แวร์มาใช้ในงานบัญชี และการใช้ออฟต์แวร์เพื่อสนับสนุนงานบัญชีด้าน ต่าง ๆ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ออฟต์แวร์ในงานบัญชีของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. เพื่อศึกษาส่วนการใช้ออฟต์แวร์ในงานบัญชีโดยแยกตามประเภทของซอฟต์แวร์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ออฟต์แวร์ในงานบัญชี
4. เพื่อศึกษาลักษณะงานบัญชีที่ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุน อันได้แก่ งานรวบรวมข้อ มูล งานประมวลผลข้อมูล งานวิเคราะห์ข้อมูล งานสรุปผลข้อมูลและงานนำเสนอข้อมูล
5. เพื่อศึกษาถึงประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้ออฟต์แวร์เพื่อสนับสนุนงานบัญชีของกิจ การขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs

นิยามศัพท์

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย SMEs

หมายถึง นิติบุคคลอันประกอบด้วยห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลและ บริษัทจำกัดที่จดทะเบียนตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีมูลค่าขั้นสูงของสินทรัพย์ถาวรซึ่งไม่รวมที่ดิน สำหรับการประกอบกิจกรรมด้านการผลิตหรือการให้บริการไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีการจ้างแรง งานไม่เกิน 200 คน (ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์)

ซอฟต์แวร์

หมายถึง ชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป หมายถึง โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งเป็นชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นโดยบริษัทผลิตซอฟต์แวร์ (Software House) เพื่อจำหน่ายในท้องตลาด ชุดคำสั่งงานนี้จะมีลักษณะทั่วไปสามารถนำไปใช้สามารถนำไปใช้งานในองค์การธุรกิจได้หลายประเภท
 - 1.1 ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปทั่วไป หมายถึง โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งเป็นชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่เขียนขึ้นเพื่อให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามลักษณะงานที่ต้องการทั่วไป เช่น Microsoft Excel Microsoft Word
 - 1.2 ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปที่ใช้ในงานเฉพาะด้าน เช่น ซอฟต์แวร์สำเร็จรูปที่ใช้ในงานบัญชี ก็คือ ชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่เขียนขึ้นเพื่อให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลในงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีโดยเฉพาะ เช่น การลงรายวันทั่วไป การผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท และการจัดทำงบการเงิน เป็นต้น
2. ซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นในความต้องการขององค์การ หมายถึง ชุดคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่ถูกพัฒนาขึ้นเองในองค์การ ชุดคำสั่งงานนี้จะมีลักษณะเฉพาะไม่สามารถนำไปใช้ในองค์การอื่นได้

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี ในการศึกษาวิจัยผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเท่านั้น และผู้วิจัยจะศึกษา 3 ปัจจัยหลักที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการใช้ซอฟต์แวร์ในงานบัญชีของ SMEs คือ (1) ขนาดขององค์การ (2) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ (3) คุณสมบัติของโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้แนวทางสำหรับ SMEs ในการนำปัจจัยที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้และพัฒนาซอฟต์แวร์ทางบัญชีให้มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการ เป็นการส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในการพัฒนาแนวคิดในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนงานด้านบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการเรียนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการก้าวสู่ตลาดแรงงาน
3. นักวิจัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัยต่อเนื่องได้